

ПАМ'ЯТКА

РАДІАЦІЙНА НЕБЕЗПЕКА

РАДІАЦІЙНЕ ЗАБРУДНЕННЯ - забруднення поверхні землі, атмосфери, води, продуктів харчування, харчової сировини, кормів та різних предметів радіоактивними речовинами у кількості, що перевищує рівень, встановлений стандартами, нормами і правилами радіаційної безпеки.

НЕБЕЗПЕЧНИМИ ФАКТОРАМИ РАДІОАКТИВНОГО ЗАБРУДНЕННЯ

- попадання радіоактивних речовин (РР) в дихальні шляхи;
- зовнішнє опромінювання від радіоактивної хмари;
- опромінення від місцевості, на яку випали РР;
- внутрішнє опромінювання при вживанні зараженої їжі та води.

ДІЇ У ВИПАДКУ ВИНИКНЕННЯ РАДІАЦІЙНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

1. З одержанням повідомлення про радіаційну небезпеку негайно укрийтеся в будинку. Стіни дерев'яного будинку послаблюють іонізуюче випромінювання в 2 рази, цегляного - у 10 разів; заглиблені укриття (підвали): з покриттям із дерева у 7 разів, з покриттям із цегли або бетону у 40 - 100 разів.
2. Уникайте паніки. Слідкуйте за повідомленнями органів влади.
3. Зменшіть можливість проникнення РР в приміщення: щільно зачиніть вікна й двері, вентиляційні орвори, домоходи, заклейте щілини.
4. Уточніть місце початку евакуації. Попередьте сусідів, допоможіть дітям, інвалідам та людям похилого віку.
5. Швидко зберіть необхідні документи, цінності, ліки, продукти, запас питної води, найпростіші засоби санітарної обробки (мильний розчин) та інші необхідні вам речі у герметичну валізу.
6. По можливості негайно залишіть зону радіоактивного забруднення.
7. Перед виходом з будинку вимкніть джерела електро-, водо- і газопостачання, візьміть підготовлені речі, одягніть протигаз (респіратор, ватно-марлеву пов'язку), верхній одяг (плащ, пальто, накидка), гумові чоботи.

ПЕРША ДОПОМОГА

Проведіть йодну профілактику.

- Йодистий калій вживати після їжі разом з чаєм, соком або водою 1 раз на день протягом 7 днів: дітям до двох років - по 0,040 г на один прийом; дітям від двох років та дорослим - по 0,125 г на один прийом.
- Водно-спиртовий розчин йоду приймати після їжі 3 рази на день протягом 7 днів: дітям до двох років - по 1-2 краплі 5% настоянки на 100 мл молока(консервованого) або годувальної суміші; дітям від двох років та дорослим - по 3-5 крапель на стакан молока або води.
- Наносити на поверхню кінцівок рук настоянку йоду у вигляді сітки 1 раз на день протягом 7 днів.

КОРИСНІ ПОРАДИ

1. Використовуйте для харчування лише продукти, що зберігалися у зачинених приміщеннях, консервацію і не зазнали радіоактивного забруднення; не вживайте овочі, які росли на забрудненому ґрунті; не пийте молоко від корів, які пасуться на забруднених пасовиськах.
2. Не пийте воду із відкритих джерел та із мереж водопостачання після офіційного оголошення радіаційної небезпеки, колодязі накрийте.
3. Уникайте тривалого перебування на забрудненій території.
4. У разі перебування на відкритій, забрудненій радіоактивними речовинами місцевості, обов'язково проведіть дезактивацію засобів захисту, одягу, взуття та санітарну обробку шкіри на спеціально обладнаному пункті або ж самостійно:
 - зняти верхній одяг, ставши спиною проти вітру, витрясти його;
 - повісити одяг на перекладину, віником або щіткою змести з нього радіоактивний пил та вимити водою;
 - обробити відкриті ділянки шкіри водою. Для обробки шкіри можна використовувати марлю чи просто рушники.
5. Якщо йдуть дощі, то такі дні рекомендується перечекати вдома. Оподи під час радіаційних викидів вкрай небезпечні.

ПАМ'ЯТКА

ОТРУЙНІ РЕЧОВИНИ НЕРВОВО-ПАРАЛІТИЧНОЇ ДІЇ

Отруйні речовини, які порушують функціонування нервової системи та спричиняють судоми, які переходять у параліч.

ЗАРИН - безбарвна або жовтого кольору рідина майже без запаху, добре розчинна в органічних розчинниках і менш розчинна у воді. Бойове застосування – пар, аерозоль.

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ЛЮДИНИ

Зарин викликає ураження через органи дихання, шкіру, шлунково-кишковий тракт. При дії зарину в ураженої людини спостерігаються слинотеча, рясне потовиділення, блювота, запаморочення, втрата свідомості, напади сильних судом, параліч і, як наслідок сильного отруєння, смерть.

ЗОМАН - прозора рідина з легким запахом камфори, погано розчиняється у воді, добре - в органічних розчинниках, пальному і мастильних матеріалах.

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ЛЮДИНИ

Вражає людини через органи дихання і через незахищену шкіру. За своїми властивостями дуже схожа на зарин. Стійкість зоману дещо вища ніж у зарину, на організм людини він діє майже в 10 разів сильніше. Симптомами ураження є судоми м'язів, параліч, сильна пітливість, підвищене слиновиділення.

V-ГАЗИ - це малолетючі рідини з дуже високою температурою кипіння, тому їх стійкість набагато більша, ніж стійкість зарину.

V-гази в 100-1000 разів токсичніше за інші отруйні речовини нервово-паралітичної дії.

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ЛЮДИНИ

Вони характеризуються високою активністю при дії через шкіряні покрови, особливо в рідинно-краплинному стані: навіть маленька краплинка V-газу, яка потрапила на шкіру людини викликає смерть.

ЯК ЗАХИСТИТИСЯ

Фільтруючі протигази є основними засобами індивідуального захисту органів дихання, обличчя та очей від отруйних речовин.

Застосування антидотової терапії.

Звернення за медичною допомогою.

ПАМ'ЯТКА

ОТРУЙНІ РЕЧОВИНИ ШКІРО-НАРИВНОЇ ДІЇ

Речовини, які безпосереднім контактом зі шкірою спричиняють запалення шкіряних покривів (нариви), вражають очі та органи дихання, а також мають інші ефекти.

ІПРИТ - хімічно чистий (перегнаний) іприт – прозора рідина із слабким запахом, технічний іприт – темна рідина з запахом гірчиці чи часнику. Він добре розчинний в органічних розчинниках, погано розчинний у воді.

ОСНОВНІ СИМПТОМИ УРАЖЕННЯ ІПРИТОМ

ШКІРА

Почервоніння, утворення пухирців, потемніння, лущення.

ОЧІ

Роздратування, біль, набряк, сльозотеча, світлочутливість, при важкому ураженні - сильний біль або сліпота, що триває до 10 днів.

ДИХАЛЬНІ ШЛЯХИ

Нежить, чхання, захриплість голосу, кашель, бронхоспазм, геморагічний набряк легень.

ТРАВНИЙ ТРАКТ

біль у животі, діарея, нудота та блювота.

ЯК ЗАХИСТИТИСЯ

Фільтруючі протигазу є основними засобами індивідуального захисту органів дихання, обличчя та очей від отруйних речовин.

Не існує специфічного антидоту.

Звернення за медичною допомогою.

ПЕРША ДОПОМОГА

ШКІРА

Найголовніше - якомога швидше провести деконтамінацію 0,5% водним розчином гіпохлориту натрію та транспортувати потерпілого у лікарню.

ОЧІ

Очі повинні бути промиті великою кількістю води та транспортувати потерпілого у лікарню.

ПАМ'ЯТКА

ОТРУЙНІ РЕЧОВИНИ ЗАГАЛЬНО-ОТРУЙНОЇ ДІЇ

Швидкодіючі отруйні речовини, які призводять до загибелі в результаті зупинки дихання.

СИНІЛЬНА КИСЛОТА - безбарвна рідина з своєрідним запахом, що нагадує запах гіркою мигдалю. В малих концентраціях запах важко помітний.

ОСНОВНІ СИМПТОМИ УРАЖЕННЯ СИНІЛЬНОЮ КИСЛОТОЮ

Металевий присмак в роті, роздратування горла, запаморочення, слабкість, нудота, болісна задишка, сповільнюється пульс, втрата свідомість, наступають різкі судоми, втратою чутливості, падінням температури, пригніченням дихання з подальшою його зупинкою.

ХЛОРЦІАН – безбарвний газ, який потрапляє в організм людини через органи дихання і кишково-шлунковий тракт.

ОСНОВНІ СИМПТОМИ УРАЖЕННЯ ХЛОРЦІАНОМ

Уражений непритомніє, починається приступ судорог, за яким настає параліч і смерть від зупинки дихання.

ЯК ЗАХИСТИТИСЯ

Фільтруючі протигази є основними засобами індивідуального захисту органів дихання, обличчя та очей від отруйних речовин. Застосування антидотової терапії.
Звернення за медичною допомогою.

ПАМ'ЯТКА

ОТРУЙНІ РЕЧОВИНИ ЗАДУШЛИВОЇ ДІЇ

Перш за все отруйні речовини вражають дихальну систему та спричиняють токсичний набряк легенів.

ФОСГЕН – безбарвна, легколетюча рідина із запахом прілого сіна або гнилих яблук. На організм діє в пароподібному стані. Має період прихованої дії 4 - 6 годин.

ОСНОВНІ СИМПТОМИ УРАЖЕННЯ ФОСГЕНОМ

При вдиханні фосгену людина відчуває солодкуватий неприємний смак в роті, потім з'являються покашлювання, запаморочення і загальна слабкість.

Через 4 - 6 годин в ураженого настає різке погіршення стану:

- швидко розвиваються синюшне фарбування губ, щок, носа;
- з'являються загальна слабкість, головний біль;
- прискорене дихання, сильно виражена задишка, болісний кашель з відділенням рідкої, пінявої, рожевого кольору мокроти указує на розвиток набряку легенів.

ЯК ЗАХИСТИТИСЯ

Фільтруючі протигази є основними засобами індивідуального захисту органів дихання, обличчя та очей від отруйних речовин.

Застосування антидотової терапії.

Звернення за медичною допомогою.

ПАМ'ЯТКА

ОБЕРЕЖНО! НЕБЕЗПЕЧНІ ХІМІЧНІ РЕЧОВИНИ

ХЛОР (Cl) - зеленувато-жовтий газ з характерним запахом. Слаборозчинний у воді. Сильний окислювач. Не горить. Зберігається у зрідженому виді під тиском. При виливі переходить в газоподібний стан. У 2,5 рази важчий за повітря, тому скупчується на низинних ділянках поверхні, у підвалах, тунелях.

Гранично допустима концентрація – 1 мг/м³. Дія протягом 30-60 хв. у межах 100-200 мг/м³ небезпечна для життя, а вища концентрація викликає миттєву смерть.

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ЛЮДИНИ

При вдиханні можливий смертельний наслідок. Пари сильно подразнюють слизові оболонки та шкіру, викликають їх опіки. При виливі забруднює водойми.

ПЕРШІ ОЗНАКИ ОТРУЄННЯ

Різкий біль за грудиною, сухий кашель, блювання, задуха, порушення координації рухів, різь в очах, сльозотеча.

АМІАК (NH₃) - безколірний газ з різким запахом нашатирю. Легший за повітря, добре розчиняється в воді. Зберігається у зрідженому стані під тиском. При виливі переходить в газоподібний стан. Горючий. Горить при наявності постійного джерела вогню. Пари утворюють з повітрям вибухонебезпечні суміші. Ємності можуть вибухати при нагріванні. В порожніх ємностях виникають вибухонебезпечні суміші.

Гранично допустима концентрація – 20 мг/м³. Смертельна концентрація – 7 мг/л при вдиханні протягом 30 хв.

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ЛЮДИНИ

Небезпечний при вдиханні. При високих концентраціях можливий смертельний наслідок. Пари сильно подразнюють слизові оболонки та шкіру, викликають сльозотечу. При попаданні на шкіру та слизові оболонки викликає їх опіки.

ПЕРШІ ОЗНАКИ ОТРУЄННЯ

Сильний кашель, задуха, підвищене серцебиття, порушення частоти серцевих скорочень, нежить, почервоніння і свербіння шкіри, різь в очах. При високих концентраціях можливе настання смерті.

ЯК ДІЯТИ У РАЗІ ХІМІЧНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

ПЕРШОЧЕРГОВІ ДІЇ:

- щільно зачинити вікна та двері, вентиляційні отвори, димоходи;
- заклеїти щілини у вікнах папером чи скотчем;
- увімкнути телевізор, радіо чи телефон для отримання подальших вказівок;
- попередити близьких про небезпеку та можливу евакуацію;
- вимкнути побутові прилади й газ.

У разі евакуації візьміть з собою аптечку. Одягніться так, щоб залишилося якомога менше відкритої шкіри.

Залиште приміщення, використовуючи сходи.

На вулиці не біжіть, не торкайтеся ніяких предметів, не наступайте у калюжі. Не їжте і не пийте нічого.

У разі аварій з викидом **хлору** – намагайтеся пересуватися по **підвищеннях**, викиду **аміаку** – **низинами**.

Якомога швидше виходьте із зони хімічного зараження в бік, перпендикулярний напрямку вітру.

ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Використовуйте протигази або ватно-марлеві пов'язки, змочені водою або краще **2-5% розчином питної соди (при ураженні хлором), оцтової або лимонної кислоти (при ураженні аміаком)**.

ДОЛІКАРСЬКА ДОПОМОГА

Винести потерпілого на свіже повітря. Забезпечити теплом та спокоєм. Дати подихати зволоженим киснем. Шкіру, слизові та очі промити водою або **2% розчином питної соди (при ураженні хлором), або 2% розчином борної кислоти (при ураженні аміаком) не менше 15 хвилин**.

При ураженні аміаком очі закапати 30% розчином альбуциду: 2-3 краплі. Ніс закапати теплою оливковою або персиковою олією.

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

**ПОСТРАЖДАЛИМ ВІД ОТРУЄННЯ НЕБЕЗПЕЧНИМИ ХІМІЧНИМИ РЕЧОВИНАМИ
ДОПОМОГУ НАДАЮТЬ НА ЧИСТОМУ ПОВІТРІ
ПОЗА МЕЖАМИ ЗОНИ ХІМІЧНОГО ЗАРАЖЕННЯ.**

ПАМ'ЯТКА

ОБЕРЕЖНО! НЕБЕЗПЕКА

Фосфорні боеприпаси — тип запалювальної зброї, спорядженої білим фосфором. Крім авіабомб, фосфором начиняють авіабакни, артилерійські снаряди, ракети та реактивні снаряди, артилерійські міни і ручні гранати. Їх застосування заборонено Женевською конвенцією про захист жертв війни (протокол від 1977 року) та Конвенцією про конкретні види звичайної зброї.

БІЛИЙ ФОСФОР – це вогненебезпечна воскоподібна речовина від безбарвного до жовтого кольору із гострим запахом часнику. Через це його зберігають під водою, у закоркованих посудинах та за мінімального освітлення. При контакті з киснем легко займається. Температура його горіння – близько 800 °С.

Отруєння фосфором після його потрапляння всередину організму спричиняє мученицьку смерть. Смертельна доза для людини становить 0,05–0,15 г.

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ЛЮДИНИ

Якщо фосфор потрапляє в організм через рот, то викликає опіки ротової порожнини та шлунково-кишкового тракту. Людина відчуває сильне печіння в роті, страждає від блювоти, діареї та сильного болю в животі.

Під час попадання на шкіру людини білий фосфор викликає важкі хімічні опіки. Білий фосфор може викликати ураження кісток та кісткового мозку, а також змертвіння тканин. На додаток, людина отримує не просто опіки, а глибинні рани. Лікувати поранених фосфорними боеприпасами повинен лише спеціальний медичний персонал, тому після ураження слід негайно звернутись за кваліфікованою допомогою.

ПЕРША ДОПОМОГА ПІД ЧАС УРАЖЕННЯ БІЛИМ ФОСФОРОМ

1. Як мога швидше варто позбутися одягу, до якого прилипали частки білого фосфору. Якщо такої можливості немає, то занурите уражену шкіру у воду або сильно зволожите.
2. Коли позбудетесь одягу, промийте уражені ділянки шкіри розчином бікарбонату натрію (сода) (1 склянка води + 1 чайна ложка соди) або холодною водою.
3. Змочіть шкіру та усуньте видимі частки фосфору (бажано під водою) негострим предметом або пінцетом.
Не можна торкатися фосфору пальцями!
4. Опіки варто закрити вологими пов'язками. Вони мають бути промочені фізрозчином, щоб запобігти повторному загорянню фосфору.

- Якщо фосфор потрапив на предмети, їх можна загасити засипавши вологим піском або ґрунтом, поки до фосфору не перестане надходити кисень.

- Не торкайтеся руками частинок фосфору на шкірі або на одязі. По можливості занурите пошкоджену частину тіла у воду. Потрібно рясно поливати або змочувати водою шкіру та одяг там, де є краплі фосфору.

- У жодному разі **не використовуйте вату і перекис водню!** Коли перекис розпадається, утворюється вода та кисень. Кисень викликає загорання фосфору.

- Якщо людина, яка отримала фосфорні опіки, перебуває у свідомості, їй потрібно дати будь-які знеболювальні та заспокійливі препарати.

- При горінні фосфор також виділяє отруйні пари. Для виведення токсичних речовин з організму потрібно прийняти будь-який сорбент.

- Пийте багато води, також можна вживати молоко та лужну негазовану воду

ПАМ'ЯТКА

йодна профілактика

Як приймати йод при радіаційному забрудненні, щоб не отруїтися?

На жаль, нерідкі випадки отруєння при проведенні йодистої профілактики. Неправильне застосування розчину йоду небезпечно! У зв'язку з цим нагадує правила проведення профілактики йодом за відсутності йодистого калію в пігулках: 5% настоянка йоду застосовується дорослими і підлітками старше 14 років по 44 краплі 1 раз на день або по 20-22 краплі 2 рази на день після їжі на 1/2 склянку молока або води. Дітьми від 5 років і старше 5% настоянка йоду застосовується в 2 рази меншій кількості, ніж дорослими, тобто по 20 - 22 краплі 1 раз на день або по 10-11 крапель 2 рази на день на 1/2 склянку молока або води.

Найбільш правильно випивати це за один раз.

Дітям до 5 років настоянку йоду всередину не призначають. Настоянка йоду може застосовуватися шляхом нанесення на шкіру. Захисний ефект нанесення настоянки йоду на шкіру зіставимо з її прийомом всередину в тих же дозах. Настоянка йоду наноситься тампоном у вигляді смуг на передпліччі, гомілці. Цей спосіб захисту особливо прийнятний у дітей молодшого віку (молодше 5 років), оскільки пероральна настоянка йоду у них не застосовується. Для виключення опіків шкіри доцільно використовувати не 5%, а 2,5% настоянку йоду.

Дітям від 2-х до 5 років настоянку йоду наносять з розрахунку 20-22 краплі в день, дітям до 2-х років — в половинній дозі, тобто 10-11 крапель в день. Йодна профілактика починається негайно при загрозі забруднення повітря і території в результаті аварії ядерних реакторів, вибою або викидів підприємствами в атмосферу продуктів, що містять радіоізотопи йоду.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Йодна профілактика починається негайно при загрозі радіаційного забруднення.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Йодна профілактика проводиться шляхом прийому внутрішньо пігулок йодистого калію, а вразі його відсутності – водно-спиртового розчину йоду.

□ Дорослим та дітям старше за 5-ть років – 1 пігулка по 0,125 г чи 20 крапель водно-спиртового розчину йоду за 1 прийом.

□ Дітям від 2-х до 5-ти років по 1/2 пігулки чи 10 крапель водно-спиртового розчину йоду за прийом.

□ Дітям до 2-х років та дітям на штучному вигодовуванні – по 0,25 дози дорослих чи 5 крапель водно-спиртового розчину йоду за прийом.

□ Вагітним жінкам – 1 пігулка по 0,125 г з одночасним прийомом 0,75 г (3 пігулки по 0,25 г) перхлорату калію.

□ Новонароджені, що знаходяться на грудному вигодовуванні, отримують необхідну дозу препарату з молоком матері, яка отримала 0,125 г стабільного йоду.

Настоянка йоду може застосовуватися шляхом нанесення на шкіру.

Захисний ефект нанесення настоянки йоду на шкіру зіставляється з її прийомом всередину в тих же дозах. Настоянка йоду наноситься тампоном у вигляді смуг на передпліччі, гомілці. Цей спосіб захисту особливо прийнятний у дітей молодшого віку (до 5 років).

Оповіднення та інформування населення про початок та закінчення проведення йодної профілактики проводиться місцевими органами влади. Населенню роз'яснюється де отримати, коли і як приймати препарати йодиду калію.

ПАМ'ЯТАЙТЕ !

Неправильне застосування розчину йоду небезпечно для Вашого здоров'я!